

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
YVES BOT IŠVADA,
pateikta 2013 m. lapkričio 28 d.¹

Byla C-530/12 P

**Vidaus rinkos derinimo tarnyba (prekių ženklams ir pramoniniam dizainui) (VRDT)
prieš**

National Lottery Commission

„Apeliacinis skundas — Bendrijos prekių ženklas — Reglamentas (EB) Nr. 207/2009 — 53 straipsnio 2 dalies c punktas — Prašymas pripažinti registraciją negaliojančia, grindžiamas nacionalinės teisės saugoma ankstesne autoriaus teise — Nacionalinės teisės žinojimas ir aiškinimas — Sąjungos teismo vaidmuo“

1. Savo apeliaciniu skundu Vidaus rinkos derinimo tarnyba (prekių ženklams ir pramoniniam dizainui) (VRDT) prašo panaikinti 2012 m. rugsėjo 13 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *National Lottery Commission prieš VRDT – Mediatek Italia et De Gregorio (Rankos atvaizdas)*², kuriuo šis teismas patenkino *National Lottery Commission* ieškinį³; šiuo prašyta panaikinti 2010 m. birželio 9 d. VRDT pirmos apeliacinės tarybos sprendimą⁴, susijusį su registracijos pripažinimo negaliojančia procedūra tarp *Mediatek Italia Srl* ir Giuseppe De Gregorio⁵, vienos šalies, ir *National Lottery Commission*, kitos šalies.
2. Šia byla Teisingumo Teismui suteikiama galimybė patikslinti nacionalinės teisės statusą Europos Sąjungos teisės sistemoje ir nustatyti kontrolės, kurią nagrinėdamas ginčus dėl Bendrijos prekių ženklo turi atlikti Sąjungos teismas dėl šios teisės turinio ir aiškinimo, gaires.
3. Pirmajame apeliacinio skundo pagrindu visų pirma keliamas klausimas, ar Bendrasis Teismas, gavęs ieškinį dėl VRDT apeliacinės tarybos sprendimo, gali *ex officio* nagrinėti pozityviosios nacionalinės teisės, kuria remiasi šalis, prašanti panaikinti Bendrijos prekių ženklą dėl nacionalinės teisės saugomos ankstesnės autoriaus teisės, turinį.
4. Šiuo klausimu šioje išvadoje laikysiuosi pozicijos, kad Bendrajam Teismui tenkančios pareigos atlikti visišką teisėtumo kontrolę vykdymas suponuoja, kad jis turi rasti tokį ginčo sprendimą, kuris atitiktų pozityviąją nacionalinę teisę, ir tam tikslui galėti prireikus *ex officio* ištirti nacionalinės teisės taisyklių, kuriomis šalys remiasi savo reikalavimams pagrįsti, tekstą, taikymo sąlygas ir reikšmę.
5. Vis dėlto pabrėšiu, kad kai Sąjungos teismas *ex officio* atlieka šį tyrimą, jis privalo laikytis rungimosi principo.

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — T-404/10, toliau – skundžiamas sprendimas.

3 — Toliau – NLC.

4 — Byla R 1028/2009-1, toliau – ginčijamas sprendimas.

5 — Toliau kartu – *Mediatek Italia*.

6. Kadangi Bendrasis Teismas nesilaikė šio principo, siūlysiu Teisingumo Teismui patenkinti apeliacinį skundą ir panaikinti skundžiamą sprendimą.

7. Galiausiai, turėdamas omenyje, kad neatrodo, jog šioje bylos stadijoje galima būtų priimti sprendimą, siūlysiu Teisingumo Teismui grąžinti bylą nagrinėti Bendrajam Teismui.

I – Teisinis pagrindas

A – Reglamentas (EB) Nr. 207/2009

8. 1993 m. gruodžio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo⁶ buvo panaikintas ir kodifikuotas 2009 m. vasario 26 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 207/2009 dėl Bendrijos prekių ženklo⁷, įsigaliojusiu 2009 m. balandžio 13 d.

9. Reglamento Nr. 207/2009 53 straipsnio 2 dalies c punkte nustatyta:

„Bendrijos prekių ženklas taip pat gali būti paskelbiamas negaliojančiu padavus prašymą [VRDT] arba priešiškinį teisių pažeidimo byloje, jeigu tokio prekių ženklo naudojimas gali būti uždraustas vadovaujantis bet kokiomis ankstesnėmis teisėmis, vadovaujantis apsaugą reglamentuojančiais Bendrijos arba nacionaliniais teisės aktais; prie tokių teisių priskiriamos:

<...>

c) autoriaus teisė.“

10. Šio reglamento 76 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Procedūrų metu [VRDT] faktus nagrinėja savo iniciatyva; tačiau procedūros dėl atsisakymo registruoti paraiškas santykinų pagrindų atveju [VRDT] nagrinėja tiksliai šalių nurodytus faktus, įrodymus bei argumentus bei siekiamą reikalavimų patenkinimo būdą.“

B – Reglamentas (EB) Nr. 2868/95

11. 1995 m. gruodžio 13 d. Komisijos reglamente (EB) Nr. 2868/95, skirtame įgyvendinti Tarybos reglamentą (EB) Nr. 40/94 dėl Bendrijos prekių ženklo⁸, iš dalies pakeistame 2005 m. birželio 29 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1041/2005⁹, be kita ko, nustatytos VRDT vykstančioms Bendrijos prekių ženklo registracijos panaikinimo arba tokio prekių ženklo anuliavimo procedūroms taikomos taisyklės.

12. Įgyvendinimo reglamento 37 taisyklės b punkto iii papunktyje nustatyta:

„[VRDT] paduodamame prašyme registraciją panaikinti arba paskelbti negaliojančia <...> nurodoma:

<...>

6 — OL L 11, 1994, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 17 sk., 1 t., p. 146.

7 — OL L 78, p. 1.

8 — OL L 303, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 7 t., p. 631.

9 — OL L 172, p. 4, toliau – Įgyvendinimo reglamentas.

b) duomenys apie pagrindus, kuriais grindžiamas prašymas:

<...>

iii) jei prašymas paduodamas vadovaujantis [Reglamento Nr. 207/2009 53 straipsnio 2 dalimi], – duomenys apie teisę, kuria grindžiamas prašymas paskelbti registraciją negaliojančia, ir duomenys, įrodantys, kad pareiškėjas yra ankstesnės teisės savininkas, kaip nurodyta [to reglamento 53 straipsnio 2 dalyje], arba kad jis turi teisę pagal nacionalinę teisę pretenduoti į tą teisę.“

II – Ginčo aplinkybės ir ginčijamas sprendimas

13. 2007 m. spalio 2 d. NLC prašymu VRDT įregistravo tokį vaizdinį Bendrijos prekių ženklą¹⁰:

14. 2007 m. lapkričio 20 d. *Mediatek Italia*, remdamasi Reglamento Nr. 40/94 52 straipsnio 2 dalies c punktu (dabar – Reglamento Nr. 207/2009 53 straipsnio 2 dalies c punktas)¹¹, pateikė prašymą pripažinti ginčijamo prekių ženklo registraciją negaliojančia dėl ankstesnės G. De Gregorio turimos autoriaus teisės į tokį vaizdinį žymenį¹²:

15. 2009 m. liepos 16 d. VRDT anuliavimo skyrius patenkino šį prašymą iš esmės dėl to, kad *Mediatek Italia* įrodė Italijos teisės aktais saugomos beveik identiškos ginčijamam prekių ženklui autoriaus teisės buvimą ir tai, kad ši teisė ankstesnė už šį prekių ženklą.

10 — Toliau – ginčijamas prekių ženklas.

11 — Nors procedūra buvo pradėta galiojant Reglamentui Nr. 40/94, šioje išvadoje nuorodos daromos tik į Reglamentą Nr. 207/2009, kuriuo šiai bylai reikšmingų nuostatų tekstas nebuvo pakeistas.

12 — Toliau – *mano portafortuna*.

16. NLC dėl šio sprendimo padavė apeliaciją.

17. Ginčijamu sprendimu VRDT pirmoji apeliacinė taryba atmetė apeliaciją.

18. Pirma, Apeliacinė taryba nusprendė, kad *Mediatek Italia* pateikė įrodymą, kad kūrinys sukurtas ir kad jis saugomas autoriaus teisės; tai – 1986 m. rugsėjo 16 d. susitariančiųjų šalių parašais patvirtintos sutarties¹³, kuria trečiasis asmuo, vadinantis save *mano portafortuna* autoriumi, tvirtino perleidęs vienam iš prašymą pripažinti registraciją negaliojančia pateikusių asmenų savo teises atkurti ir naudoti tokį atkurtą kūrinį, kopija kartu su kitais prie šios sutarties pridėtais piešiniais.

19. Antra, ji laikėsi nuomonės, kad NLC nurodyti netikslumai, t. y. maksimalaus 70 metų autoriaus teisės saugojimo laikotarpis, nors toks laikotarpis egzistuoja tik nuo 1996 m., pašto antspaudo data, žyminti sekmadienį, t. y. dieną, kai pašto skyriai uždaryti, ir kokybiniai bei konceptualūs piešinio *mano portafortuna* ir kitų pridėtų piešinių skirtumai negalėjo sukelti abejonių dėl 1986 m. sutarties autentiškumo.

20. Trečia, ji patikslino, kad jeigu, remiantis Italijos civilinio kodekso 2702 straipsniu, dokumentas su dėl jo susitarusių šalių parašais be išlygų patvirtina pareiškimų autorius, kol nepatvirtintas dokumento suklastojimo faktas, ji turi kompetenciją laisvai vertinti jo turinį.

III – Ieškinys Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

21. 2010 m. rugsėjo 8 d. Bendrojo Teismo kanceliarijoje gautas NLC ieškinys dėl ginčijamo sprendimo panaikinimo.

22. Grįsdama savo ieškinį NLC pateikė tris ieškinio pagrindus, atitinkamai susijusius su Reglamento Nr. 207/2009 53 straipsnio 2 dalies c punkto pažeidimu, Apeliacinės tarybos atsisakymo pradėti žodinę procedūrą arba imtis tyrimo priemonių neteisėtumu ir su neteisingu savo kompetencijos išnagrinėti, ar 1986 m. sutartis yra autentiška, vertinimu.

23. Skundžiamu sprendimu Bendrasis Teismas patenkino minėtą ieškinį ir nurodė VRDT padengti bylinėjimosi išlaidas.

24. Bendrasis Teismas, kuris pirmąjį ir trečiąjį ieškinio pagrindus išnagrinėjo kartu, pirmiausia skundžiamo sprendimo 17–21 punktuose nurodė procedūrą, taikomą pateikus prašymą pripažinti Bendrijos prekių ženklo registraciją negaliojančia, kai toks prašymas grindžiamas pagal nacionalinę teisę saugomos ankstesnės autoriaus teisės buvimu.

25. Skundžiamo sprendimo 18 ir 19 punktuose jis citavo 2011 m. liepos 5 d. Teisingumo Teismo sprendimą *Edwin prieš VRDT*¹⁴, o skundžiamo sprendimo 20 punkte priminė savo paties praktiką, grindžiamą „gerai žinomo fakto“ sąvoka, pagal kurią VRDT „privalo savo iniciatyva, jos nuomone, šiuo tikslu tinkamomis priemonėmis gauti informacijos, susijusios su atitinkamos valstybės narės nacionaline teise, jei tokia informacija yra būtina vertinant aptariamo negaliojimo pagrindą taikymo sąlygas, ir ypač nurodytų faktų realumą ar pateiktų dokumentų įrodomąją galią“.

13 — Toliau – 1986 m. sutartis.

14 — C-263/09 P, Rink. p. I-5853.

26. Atsižvelgdamas į šiuos principus skundžiamo sprendimo 23 ir 24 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad nors „Apeliacinė taryba teisingai pasirinko Italijos teisės taisyklėmis, kurios apibrėžia 1986 m. sutarties įrodomąją galią“, vis dėlto ji turėjo „patikrinti <...>, ar ji rėmėsi teisingu reikšmingos Italijos teisės aiškinimu, kai padarė išvadą, kad pagal Italijos civilinio kodekso 2702 ir 2703 straipsnius 1986 m. sutartis be išlygų patvirtina ją pasirašiusiųjų asmenų pareiškimų kilmę, kol nepradėta procedūra dėl sutarties pripažinimo suklastota“.

27. Nurodęs, kas įtvirtinta Italijos civilinio kodekso 2702– 2704 straipsniuose, Bendrasis Teismas savo poziciją suformulavo taip:

„29 Vis dėlto konstatuotina, kad iš Italijos civilinio kodekso 2702– 2704 straipsnių teksto matyti, jog nagrinėjamos bylos aplinkybėmis toks teiginys teisingas, tik jeigu šalių parašai sutartyje gali būti laikomi teisiškai pripažintais, t. y. autentifikuotais taikant Italijos civilinio kodekso 2703 straipsnį, arba jeigu taikytina viena iš to paties kodekso 2704 straipsnyje numatytų išimčių.

<...>

31 <...> dėl Italijos civilinio kodekso 2704 straipsnio taikymo pabrėžtina, kad juo leidžiama prieš trečiuosius asmenis remtis dokumentu, patvirtintu dėl jo susitarusių šalių parašais, nors tokie parašai nebuvo autentifikuoti, kitą dieną nuo jo įregistravimo ar įvykio, kuriuo taip pat užtikrintai patvirtinama, kad toks dokumentas buvo sudarytas.

32 Pagal *Corte suprema di cassazione* (Italijos kasacinis teismas) praktiką dokumente, patvirtintame dėl jo susitarusių šalių parašais, esantis pašto antspaudas yra tikslią šio dokumento sudarymo datą patvirtinantis faktas, kaip tai suprantama pagal Civilinio kodekso 2704 straipsnį, jeigu pašto antspaudas yra pačiame dokumente (2007 m. birželio 14 d. Sprendimas Nr. 13912¹⁵). Iš šios teismo praktikos taip pat matyti, kad gali būti pasiūlyta pateikti pašto antspaudo datos tikrumą paneigiančių įrodymų ir nėra būtinybės pradėti procedūrą dėl dokumento pripažinimo suklastotu.“

28. Skundžiamo sprendimo 33 punkte dar nurodęs, kad „nors ginčijamame sprendime nėra jokios nuorodos į Italijos civilinio kodekso 2704 straipsnį, vis dėlto jame paminėtas 1986 m. rugsėjo 21 d. pašto antspaudo buvimas“, to paties sprendimo 34 punkte Bendrasis Teismas pripažino, kad „pašto antspaudo buvimas – tai veiksnys, kuriuo remiantis galima įrodyti, kad 1986 m. sutartis turi patvirtintą datą nuo 1986 m. rugsėjo 21 d.“, tačiau toliau to paties sprendimo 35 punkte pridūrė, kad „taikant [*Corte suprema di cassazione*] praktiką, [NLC] turėjo teisę pateikti įrodymų, jog 1986 m. sutartis iš tikrųjų buvo sudaryta kitą dieną nei esanti pašto antspaude, ir nėra būtinybės pradėti procedūrą dėl dokumento pripažinimo suklastotu“.

29. Todėl skundžiamo sprendimo 36 punkte Bendrasis Teismas padarė tokią išvadą:

„Taigi nusprendusi <...>, kad 1986 m. sutartis „yra dokumentas, patvirtintas dėl jo susitarusių šalių parašais, todėl be išlygų patvirtina jį pasirašiusiųjų asmenų pareiškimų kilmę, kol pagal Civilinio kodekso 2702 straipsnį nepatvirtinta, kad toks dokumentas suklastotas“, nors nagrinėjamos bylos aplinkybėmis pradėti tokią procedūrą nebūtina, Apeliacinė taryba laikėsi neteisingo pagal Reglamento Nr. 207/2009 53 straipsnio 2 dalį taikytinos nacionalinės teisės išaiškinimo, todėl neteisingai įvertino tikslią savo kompetencijos apimtį“.

15 — Toliau – 2007 m. birželio 14 d. sprendimas.

30. Toliau skundžiamo sprendimo 39 punkte pažymėjęs, kad neteisingas Italijos teisės išaiškinimas galėjo turėti įtakos 1986 m. sutartyje esančių netikslumų vertinimui, nes buvo „galima manyti, kad Apeliacinė taryba būtų suteikusi šiems veiksniams daugiau reikšmės, jeigu būtų nusprendusi, kad [NLC] turėjo teisę šioje taryboje ginčyti pašto antspaude esančios datos tikrumą, ir kad todėl 1986 m. sutartis nebūtinai be išlygų patvirtina joje įtvirtintų pareiškimų kilmę“, skundžiamo sprendimo 40 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad neteisingas *Mediatek Italia* nurodytos ankstesnės teisės apsaugą reglamentuojančios nacionalinės teisės aiškinimas galėjo turėti įtakos ginčijamo sprendimo turiniui.

31. Taigi skundžiamo sprendimo 41 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad reikia panaikinti ginčijamą sprendimą ir nėra reikalo nagrinėti antrojo ieškinio pagrindo.

IV – Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai

32. VRDT prašo panaikinti skundžiamą sprendimą ir nurodyti NLC padengti jos patirtas bylinėjimosi išlaidas, o NLC prašo atmesti apeliacinį skundą.

33. Grįsdama savo apeliacinį skundą VRDT pateikia tris pagrindus, susijusius, pirma, su Reglamento Nr. 207/2009 76 straipsnio 1 dalies, kaip ją aiškina Teisingumo Teismas kartu su to paties reglamento 53 straipsnio 2 dalimi, ir Įgyvendinimo reglamento 37 taisyklės pažeidimu, antra, su VRDT teisės būti išklaustyta pažeidimu ir, trečia, su akivaizdžiu nenuoseklumu ir faktų iškraipymu.

A – Dėl pirmojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su Reglamento Nr. 207/2009 76 straipsnio 1 dalies ir Įgyvendinimo reglamento 37 taisyklės pažeidimu

34. Pirmajame apeliacinio skundo pagrindu, kurį sudaro dvi dalys, VRDT teigia, kad Bendrasis Teismas negalėjo remtis nei Italijos civilinio kodekso 2704 straipsniu (pirmoji dalis), nei 2007 m. birželio 14 d. sprendimu (antroji dalis), nes šie du veiksniai nebuvo nurodyti šalių, todėl nebuvo Apeliacinei tarybai pateikto nagrinėti ginčo dalykas.

1. Šalių argumentai

35. Manydama, kad iš Bendrojo Teismo argumentų neaišku, ar nacionalinę teisę šis teismas siejo su teisės klausimu, ar su gerai žinomu faktu, VRDT pateikia alternatyvius argumentus:

- jeigu Bendrasis Teismas laikėsi nuomonės, kad nacionalinės teisės taikymas yra teisės klausimas, jis pažeidė Įgyvendinimo reglamento 37 taisyklės b punkto iii papunktyje įtvirtintą principą, kad šalis, kuri remiasi nacionaline teise, turi pateikti VRDT informacijos, iš kurios būtų aiškus teisės aktų tekstas, ir apie tai, kaip jie taikomi nagrinėjamu atveju, ir nepaisė minėtame Sprendime *Edwin prieš VRDT* padarytos išvados, iš kurios matyti, kad nacionalinė teisė yra fakto, kuriuo turi remtis ir kurį turi įrodyti šalys, klausimas,
- jeigu Bendrasis Teismas laikėsi nuomonės, kad nacionalinės teisės taikymas yra fakto klausimas, tokiu atveju nacionalinės teisės aktus jis neteisingai laikė „gerai žinomu faktu“, kurį šiuo pagrindu VRDT savo iniciatyva gali nagrinėti ir juo remtis; taip pat šis teismas pakeitė Apeliacinės tarybos vertinimą savuoju ir įvertino veiksnius, dėl kurių ši taryba nepareiškė savo nuomonės.

36. NLC atsako, kad Įgyvendinimo reglamento 37 taisyklė ir minėtas Sprendimas *Edwin prieš VRDT* susiję tik su prašymą pateikusiam asmeniui tenkančia įrodinėjimo našta ir juose nenurodomas nei atsakovas, nei VRDT.

37. Be to, ji teigia, kad VRDT privalo teisingai taikyti nacionalinę teisę ir savo iniciatyva gauti apie ją informacijos, jeigu tai būtina siekiant įvertinti, ar tenkinamos sąlygos remtis negaliojimo pagrindu.

38. NLC taip pat nurodo, kad Apeliacinė taryba neapsiribojo faktų vertinimu, o priėmė sprendimą dėl teisės. Toks Reglamento Nr. 207/2009 76 straipsnio 1 dalies aiškinimas, pagal kurį Apeliacinė taryba nagrinėja tik prašymą pateikusių asmenų nurodytus santykinius pagrindus, jos nuomone, prieštarauja pagrindinių teisės principų, į kuriuos privalo atsižvelgti VRDT, kaip tai nurodyta minėto reglamento 13 konstatuojamojoje dalyje ir 83 straipsnyje, taikymui.

39. Galiausiai NLC pažymi, kad Apeliacinė taryba padarė klaidą, nes neteisingai aiškino Italijos civilinio kodekso 2702 ir 2703 straipsnius, į kuriuos buvo atkreiptas jos dėmesys, ir kad klausimas dėl įrodomosios 1986 m. sutarties galios buvo iškeltas ir Apeliacinėje taryboje, ir Bendrajame Teisme. Todėl, jos teigimu, jeigu būtų daroma prielaida, kad Bendrasis Teismas klaidingai pradėjo diskusiją dėl Italijos civilinio kodekso 2704 straipsnio ir su jo susijusios teismų praktikos, ši klaida nepaveikė jo atliktos analizės rezultato, todėl apeliacinis skundas turėtų būti atmetas¹⁶.

2. Mano vertinimas

a) Pirminės pastabos

40. Pirmasis apeliacinio skundo pagrindas, kuriuo VRDT nurodo, kad Bendrasis Teismas pakeitė ginčo dalyką, kad galėtų pasiremti šalių nenurodytomis teisės nuostatomis ir teismų praktika, susijęs vien su Reglamento Nr. 207/2009 76 straipsnio 1 dalies ir Įgyvendinimo reglamento 37 taisyklės pažeidimu.

41. Nors šis apeliacinio skundo pagrindas yra naujas, nes pirmą kartą juo pasiremta Teisingumo Teisme, man jis atrodo priimtinas, nes atsirado, kai paaiškėjo skundžiamo sprendimo motyvai. Taigi, *per definitem* juo negalėjo būti remiamasi anksčiau.

42. Tačiau galima kelti klausimą dėl jo reikšmingumo.

43. Dvi teisės nuostatos, kuriomis pagrįstas šis kaltinimas, susijusios vien su procedūros VRDT eiga. Pirmoje patikslinamas VRDT vaidmuo dėl jos atliktino faktų nagrinėjimo, o antroje nurodyta informacija, kuri turi būti VRDT pateiktame prašyme panaikinti Bendrijos prekių ženklo registraciją arba pripažinti ją negaliojančia.

44. Taigi, nei viena, nei kita iš šių teisės nuostatų nesusijusios su teisme vykstančiu procesu ir netaikomos Bendrajam Teismui.

45. Tačiau VRDT nesiremia jokių Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 21 straipsnio arba Bendrojo Teismo procedūros reglamento 44 straipsnio 1 dalies, 48 straipsnio 2 dalies arba 135 straipsnio 4 dalies pažeidimu.

46. Kadangi teisės nuostatos, kurių pažeidimu remiamasi, tiesiogiai netaikomos procesui Bendrajame Teisme, nagrinėjančiame ieškinius dėl apeliacinių tarybų sprendimų, ir jomis savaimė šiam teismui nenustatoma pareiga atsižvelgti vien į tuos nacionalinės teisės elementus, kuriuos VRDT nurodė prašymą pripažinti registraciją negaliojančia pateikęs asmuo, apeliacinio skundo pagrindas, kuriuo nurodoma, kad Bendrasis Teismas pažeidė šias nuostatas, galėtų būti laikomas nereikšmingu.

16 — NLC remiasi 2003 m. rugsėjo 30 d. Sprendimo *Biret ir Cie prieš Tarybą* (C-94/02 P, Rink. p. I-10565) 63 punktu.

47. Vis dėlto iš šių teisės nuostatų kylantys principai, vadovaujantis logika, turėtų būti taikomi ir Bendrajame Teisme vykstančiam procesui, nes ginčo Apeliacinėje taryboje ir Bendrajame Teisme dalykas yra identiškas¹⁷.

48. Taigi reikia išnagrinėti šio apeliacinio skundo pagrindo pagrįstumą.

b) Nacionalinės teisės statusas vykstant ginčams dėl Bendrijos prekių ženklo ir Sąjungos teismo bei VRDT instancijų vaidmuo

i) Bendrojo Teismo praktikos priminimas

49. Skundžiamame sprendime padaryta išvada, dėl nacionalinės teisės statuso ir VRDT vaidmens visiškai atitinka Bendrojo Teismo praktiką.

50. Paprastai Bendrasis Teismas nacionalinę teisę sieja su fakto klausimais, o su ja susijusių įrodymų turi pateikti protestą padavęs arba panaikinti prekių ženklą prašantis asmuo. Vis dėlto jis ši principą labai sušvelnina, kai įpareigoja VRDT savo iniciatyva išsiaiškinti nacionalinę teisę, kai ši laikoma gerai žinomą faktą. Pavyzdžiui, keliuose sprendimuose nustatyta, kad VRDT *ex officio*, jos nuomone, šiuo tikslu tinkamomis priemonėmis turi gauti informacijos apie atitinkamos valstybės nacionalinę teisę, jei tokia informacija yra būtina vertinant atsisakymo registruoti prekių ženklą arba registracijos pripažinimo negaliojančia pagrindų taikymo sąlygas, ypač nurodytų faktų realumą ir šalių pateiktų dokumentų įrodomąją galią¹⁸. Anot Bendrojo Teismo, apribojus VRDT atliekamos analizės faktinį pagrindą, iš jos neatimama teisė, be protesto ar registracijos pripažinimo negaliojančia procedūrose dalyvaujančių šalių aiškiai nurodytų faktų, atsižvelgti ir į gerai žinomus faktus, tai yra tuos, kuriuos bet kuris asmuo gali žinoti arba apie kuriuos galima sužinoti iš viešai prieinamų šaltinių¹⁹.

51. Ši išimtis savo ruožtu taip pat ribota, nes Bendrasis Teismas yra aiškiai apribojęs pareigą *ex officio* gauti informacijos apie nacionalinę teisę „[tais atvejais], kai VRDT jau turi su [šia teise] susijusios informacijos – teiginių apie tokios teisės turinį arba vykstant teisiniams ginčams pateiktų įrodymų, kurie tariamai turi įrodomąją galią, forma“²⁰.

52. Anot Bendrojo Teismo, „Sąjungos institucijoms nustatant ir aiškinant nacionalinės teisės nuostatas tiek, kiek jos būtinos jų veikloje, tokia veikla priskiriama faktinių aplinkybių nustatymui, o ne teisės taikymui, [kuris] apima tik Sąjungos teisės taikymą“²¹.

53. Be to, Bendrasis Teismas yra patikslinęs, kad būtent šalis, kuri remiasi ankstesne teise, „privalo VRDT įrodyti ne tik tai, kad tokia teisė kyla iš nacionalinės teisės aktų, bet ir pagrįsti pačių tokių teisės aktų taikymo sritį“²².

17 — Šiuo klausimu žr. generalinės advokatės J. Kokott išvados byloje, kurioje buvo priimtas minėtas Sprendimas *Edwin prieš VRDT*, 54 punktą.

18 — 2005 m. balandžio 20 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Atomic Austria prieš VRDT – Fabricas Agrupadas de Muñecas de Onil (ATOMIC BLITZ)* (T-318/03, Rink. p. II-1319) 35 punktas; 2008 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Budějovický Budvar prieš VRDT – Anheuser-Busch (BUD)* (T-225/06, T-255/06, T-257/06 ir T-309/06, Rink. p. II-3555) 96 punktas; 2010 m. gruodžio 9 d. Sprendimo *Tresplain Investments prieš VRDT – Hoo Hing (Golden Elephant Brand)* (T-303/08, Rink. p. II-5659) 67 punktas ir 2013 m. kovo 20 d. Sprendimo *El Corte Inglés prieš VRDT – Chez Gerard (CLUB GOURMET)* (T-571/11) 39 punktas.

19 — Minėtų sprendimų *Atomic Austria prieš VRDT – Fabricas Agrupadas de Muñecas de Onil (ATOMIC BLITZ)* 35 punktas; *Budějovický Budvar prieš VRDT – Anheuser-Busch (BUD)* 96 punktas ir *Tresplain Investments prieš VRDT – Hoo Hing (Golden Elephant Brand)* 67 punktas.

20 — Minėto Sprendimo *El Corte Inglés prieš VRDT – Chez Gerard (CLUB GOURMET)* 41 punktas.

21 — Ten pat, 35 punktas.

22 — 2013 m. gegužės 7 d. Sprendimo *macros consult prieš VRDT – MIP Metro (makro)* (T-579/10) 62 punktas. Nors šis sprendimas susijęs su prašymu pripažinti Bendrijos prekių ženklo registraciją negaliojančia, kurį pateikė Reglamento Nr. 207/2009 8 straipsnio 4 dalyje numatytos ankstesnės teisės savininkas, jame padaryta išvada man atrodo taikytina pagal analogiją tuo atveju, kai remiamasi nacionaline teise pagal šio reglamento 53 straipsnio 2 dalį (dėl analogiškų argumentų žr. minėto sprendimo 60 punktą).

54. Vis dėlto Bendrojo Teismo praktika nėra visiškai vienareikšmė, nes atrodo, kad kai kuriuose sprendimuose nacionalinė teisė suprantama ne kaip faktų vertinimas ar aiškinimas, bet kaip teisės normos aiškinimas.

55. Pavyzdžiui, siekdamas išsiaiškinti nacionalinės teisės turinį, Bendrasis Teismas, kaip ir bet kurios kitos teisės normos atveju, nagrinėja ne tik taikytinų teisės aktų tekstą, bet ir teismų išaiškinimą ir teisinėje literatūroje išreikštas nuomones²³. Savo 2011 m. rugsėjo 14 d. Sprendime *Olive Line International prieš VRDT – Knopf (O-live)*²⁴ Bendrasis Teismas, „[atsižvelgdamas] į labai didelius dviejų *normų* [t. y. vieno Ispanijos prekių ženklų įstatymo straipsnio ir tam tikro Reglamento Nr. 40/94 straipsnio] panašumus“²⁵, nusprendė, kad pirmąjį straipsnį reikia aiškinti „atsižvelgiant į Bendrijos teismų praktiką“²⁶.

56. Nepaisydamas šių specifinių sunkumų, susijusių su galimybe vertinti nacionalinę teisę kaip paprasčiausią fakto klausimą, vis dėlto norėčiau konstatuoti, kad Bendrasis Teismas iš principo nustatė VRDT pareigą *ex officio* gauti informacijos apie nacionalinę teisę, kai ji turi gerai žinomo fakto požymių, be to, mano turintis pareigą „patikrinti <...>, ar Apeliacinė taryba laikėsi teisingo reikšmingos [nacionalinės] teisės aiškinimo“²⁷.

57. Lieka patikrinti, ar šios dvi pareigos pateisinamos ir ar tarp jų egzistuoja būtinas ir logiškas ryšys ta prasme, kad pareiga teisingai aiškinti reikšmingą nacionalinę teisę yra svarbesnė už pareigą *ex officio* gauti apie šią teisę informacijos.

58. Kad būtų galima atsakyti į šiuos klausimus, būtina prisiminti taikytinas teisės nuostatas ir minėto Sprendimo *Edwin prieš VRDT* reikšmę.

ii) Teisės nuostatos

59. Grįsdama pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą VRDT, remdamasi taikytinomis teisės nuostatomis, nurodo, kad nacionalinei teisei priskiriamas statusas sietinas su paprastu fakto klausimu, todėl įrodinėjimo našta tenka šaliai, kuri tokia teise remiasi, o Bendrajam Teismui atitinkamai taikytinas draudimas savo iniciatyva atsižvelgti į šalių nenurodytas nacionalinės teisės nuostatas.

60. Ši prielaida paremta teisės aktų aiškinimu, dėl kurio kyla diskusijų.

61. Be to, kad iš Įgyvendinimo reglamento 37 taisyklės negalima daryti išvados, kad nacionalinė teisė sietina su paprastu faktu, kurį turi įrodyti šalys, Reglamento Nr. 207/2009 53 straipsnio 2 dalyje nacionalinei teisei nepaneigiamai suteikiamas tam tikras „teisinio pobūdžio“ aspektas Sąjungos teisės sistemoje.

– Nacionalinės teisės procesinis statusas pagal Įgyvendinimo reglamento 37 taisyklę

62. Galima suabejoti, ar remiantis Įgyvendinimo reglamento 37 taisyklės b punkto iii papunkčiu galima daryti išvadą, kad nacionalinė teisė sietina su fakto klausimu, kurio VRDT neprivalo aiškintis *ex officio*.

63. Pažodinis šios nuostatos aiškinimas neleidžia daryti tokios išvados.

23 — Žr., be kita ko, 2009 m. gegužės 14 d. Bendrojo Teismo sprendimo *Fiorucci prieš VRDT – Edwin (ELIO FIORUCCI)* (T-165/06, Rink. p. II-1375) 42–61 punktus ir 2011 m. balandžio 14 d. Sprendimo *Lancôme prieš VRDT – Focus Magazin Verlag (ACNO FOCUS)* (T-466/08, Rink. p. II-1831) 33–39 punktus.

24 — T-485/07.

25 — 57 punktas. Išskirta mano.

26 — Ten pat.

27 — Skundžiamo sprendimo 24 punktus.

64. Įgyvendinimo reglamento 37 taisyklės b punkto iii papunktyje, pagal kurią ankstesnės teisės turėtojui, prašančiam pripažinti negaliojančia vėlesnio Bendrijos prekių ženklo registraciją, tenka našta pateikti informaciją ir įrodyti elementus, kurie pagal taikytiną nacionalinę teisę pagrindžia jo ankstesnę teisę, visiškai neapibrėžiamas nacionalinei teisei taikytinas teisinis režimas, nes pagal jį su faktais susijusiems klausimams taikomas procesinis režimas šiai teisei praktinę reikšmę turi tik nustatant prašymą pripažinti registraciją negaliojančia pateikusio asmens vaidmenį. Jam nustatytas įpareigojimas pateikti įrodymų tikrai neprarastų savo prasmės, jeigu Sąjungos teismui būtų pripažinta laisvė išsiaiškinti daugiau, nei leidžia šie elementai, siekiant, kad jis turėtų galimybę daryti išvadą, kuri jam atrodo atitinkanti nacionalinę teisę. Nepaisant šio įpareigojimo bet kuriuo atveju prašymai ir toliau būtų pripažinti nepriimtinais pagal Įgyvendinimo reglamento 39 taisyklės 3 dalį.

65. Be to, kiek labiau apibendrinant reikia pažymėti, kad jeigu nepaneigiamai egzistuoja nacionalinės teisės įrodinėjimo naštos ir Sąjungos teismo įgaliojimo *ex officio* išsiaiškinti jos turinį ryšys, aplinkybė, kad nacionalinės teisės įrodinėjimo našta tenka šaliai, kuri ja remiasi, nebūtinai pašalina bet kokią teismo teisę patikrinti tos teisės turinį, prasmę ar apimtį.

66. Iš sisteminio Įgyvendinimo reglamento 37 taisyklės b punkto iii papunkčio aiškinimo taip pat matyti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas neketino įtvirtinti tokių registracijos pripažinimo negaliojančia ir protesto procedūrų, kurios būtų grindžiamos vien kaltinimu; tokiu atveju teismas taptų paprasčiausias arbitras, o visas „žaidimo taisyklės“ nustatytų šalys. Kaip tik – atvirkščiai, ir VRDT, ir Bendrajam Teismui suteiktais tyrimo įgaliojimais įtvirtinta didesne pusiausybra paremta atitinkamų skirtingiems visų procesų, įskaitant procesą *inter partes*, dalyviams tenkančių vaidmenų koncepcija. Todėl Reglamento Nr. 207/2009 78 straipsnio 1 dalyje ir Įgyvendinimo reglamento 57 taisyklės 1 dalyje įtvirtintas nebaigtinis tyrimo priemonių, kurių gali nuspręsti imtis VRDT, sąrašas²⁸. Taip pripažinta kompetentingų VRDT instancijų galimybė spręsti dėl tyrimo priemonių įrodo, kad neutralumo ir pasyvumo principai ginčiuose dėl Bendrijos prekių ženklo nedaro poveikio pateikiant įrodymus. Kaip pripažino Bendrasis Teismas, VRDT taip pat gali prašyti šalių pateikti paaiškinimus dėl nacionalinės teisės turinio²⁹.

67. Galiausiai tvirtinimui, kad Įgyvendinimo reglamento 37 taisyklėje įtvirtintas principas, pagal kurią nacionalinė teisė yra paprastas fakto klausimas, pagrįsti, mano nuomone, reikia, be jo pirminės reikšmės, teisės nuostatos, kurioje būtų apsiribota prašymą pateikusio asmens įpareigojimu nurodyti nacionalinę teisę ir įrodyti tokios nacionalinės teisės, kurios apsauga jis remiasi, egzistavimą, neatmetant VRDT iniciatyvos.

– Atsižvelgimas į nacionalinę teisę pagal Reglamento Nr. 207/2009 53 straipsnio 2 dalį

68. Yra daug įvairių Sąjungos teisės nuostatų, kuriose daroma nuoroda į nacionalinę teisę ir kuriomis jai suteikiamos įvairios funkcijos. Be šių skirtingų sąsajos situacijų, yra daugybė teisinių būdų, kuriais pasinaudojant Sąjungos teismams gali tekti atsižvelgti į nacionalinę teisę.

28 — Tokios priemonės apima šalių paaiškinimus, prašymus pateikti informacijos, dokumentų ir įrodymų pateikimą, liudytojų parodymus, ekspertų nuomones, pareiškimus, padarytus raštu prisiekus ar iškilmingai patvirtinus arba turinčius panašią galią pagal tos valstybės, kurioje pareiškimas padaromas, įstatymus, ir išvykimą į vietą.

29 — Minėto Sprendimo *Atomic Austria prieš VRDT – Fabricas Agrupadas de Muñecas de Onil (ATOMIC BLITZ)* 36 punktą.

69. Iš bandymų susisteminti įvairias nacionalinės teisės funkcijas Sąjungos teisės sistemoje³⁰ matyti, kad sunku Reglamente Nr. 207/2009 esančias nuorodas protesto dėl Bendrijos prekės ženklo registracijos ar prašymo pripažinti tokią registraciją negaliojančia atveju priskirti prie aiškiai nustatytos teisinės kategorijos. Vienų autorių nuomone, kalbama apie paprasčiausią „atsižvelgimą į nacionalinę teisę“³¹, o kitų autorių, kurie prilygina Sąjungos teismo, nagrinėjančio ginčą dėl Bendrijos prekių ženklo, situaciją tai, kai jis priima sprendimą pagal arbitražinę išlygą, manymu, šios nuorodos leidžia Bendrajam Teismui „tiesiogiai taikyti ir aiškinti“ tam tikros valstybės narės vidaus teisės normas³².

70. Bet kuriuo atveju neabejotina, kad Reglamento Nr. 207/2009 53 straipsnio 2 dalimi, nors joje nacionalinei teisei ir nesuteikiamas Sąjungos teisės pobūdis, vis dėlto tuo atveju, kai pateikiamas pagal nacionalinės teisės normą saugomos ankstesnės teisės buvimu grindžiamas prašymas pripažinti Bendrijos prekių ženklo registraciją negaliojančia, Sąjungos institucijos įpareigojamos nustatyti ir išaiškinti šią teisės normą.

71. Esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjamoji, VRDT turi patikrinti, ar vykstant registracijos pripažinimo negaliojančia procedūrai tenkinamos nurodyto negaliojimo pagrindo taikymo sąlygos. Jeigu šis pagrindas susijęs su nacionalinės teisės saugomos ankstesnės teisės buvimu, Sąjungos institucijos, mano nuomone, negali apsiriboti pateiktų įrodymų vertės ir svarbos kontrole. Taip pat gali tapti būtina išaiškinti šią teisę ir ją taikyti, kaip tai puikiai matyti nagrinėjamu atveju. Užginčijus 1986 m. sutarties, kurios kopiją pateikė *Mediatek Italia*, įrodomąją galią VRDT, Apeliacinė taryba ir Bendrasis Teismas susidūrė su būtinybe išaiškinti nurodytas įrodinėjimo taisykles ir jas taikyti. Aplinkybės, ar nurodytoji ankstesnė teisė yra nustatyta ir įrodyta pagal taikytiną nacionalinę teisę, patikrinimas laikytinas preliminarium klausimu, į kurį reikia atsakyti prieš įgyjant galimybę taikyti Sąjungos teisės normą, dėl kurios Bendrijos prekių ženklo registracija pripažintina negaliojančia. Todėl net jeigu principas *jura novit curia* neapima nacionalinės teisės, kurios Sąjungos teismas neprivalo žinoti, ir net jeigu šios teisės turinys procesiniu požiūriu suvokiamas kaip faktas, kurį turi nurodyti ir įrodyti šalys, asmens, kuris turi tokią teisę taikyti, požiūriu, ši teisė, pateikiant ginčo sprendimą lemsiantį pagrindimą, vis tiek užims tokią pačią vietą kaip ir bet kokia teisės norma, kad ir kokia būtų jos kilmė.

72. Tai yra priežastys, dėl kurių manau, kad pagal Reglamento Nr. 207/2009 53 straipsnio 2 dalį nacionalinė teisė Sąjungos teisės sistemoje įgyja tam tikrą „teisinio pobūdžio“ laipsnį, dėl kurio ją draudžiama vertinti kaip paprastą fakto klausimą.

73. Šią išvadą patvirtina gairės, kurias galima suformuluoti remiantis minėtu Sprendimu *Edwin prieš VRDT*.

iii) Sprendimo *Edwin prieš VRDT* reikšmė

74. Minėtame Sprendime *Edwin prieš VRDT* pateikiami svarbūs duomenys atsakymui į klausimą dėl vaidmenų pasiskirstymo tarp prašymą pateikusių asmens, kompetentingų VRDT instancijų, Bendrojo Teismo ir Teisingumo Teismo.

30 — Žr., be kita ko, G. C. Rodríguez Iglesias „Le droit interne devant le juge international et communautaire“, *Du droit international au droit de l'intégration, Liber amicorum Pierre Pescatore, Nomos Verlagsgesellschaft*, Baden-Badenas, 1987 m., p. 583; H. Chanteloup „La prise en considération du droit national par le juge communautaire: contribution à la comparaison des méthodes et solutions du droit communautaire et du droit international privé“, *Revue critique de droit international privé*, 2007 m., p. 539; generalinio advokato N. Jääskinen išvados byloje, kurioje priimtas 2011 m. lapkričio 15 d. Sprendimas *Komisija ir Ispanija prieš Government of Gibraltar ir Jungtinę Karalystę* (C-106/09 P ir C-107/09 P, Rink. p. I-11113), 38–48 punktai ir generalinio advokato P. Mengozzi išvados byloje, kurioje priimtas 2011 m. birželio 9 d. Sprendimas *Evropaiki Dynamiki prieš ECB* (C-401/09 P, Rink. p. I-4911), 66–76 punktai.

31 — Šiuo klausimu žr. H. Chanteloup, *op. cit.*, kuris nurodo, kad „atsižvelgimo mechanizmas galiausiai reiškia <...> tam tikros taisyklės pavertimą paprasčiausiu teisės klausimu, kuris savo ruožtu bus paverstas faktiniu klausimu, galimu aiškinti pagal taikytiną taisyklę (14 punktas). Toks nacionalinės teisės pavertimas faktiniu klausimu Sąjungos teisėje ryškesnis nei tarptautinėje privatinėje teisėje dėl autonominio Sąjungos teisės aiškinimo principo, pagal kurį Sąjungos teismas „dažniausiai atsisako „slėptis“ už išaiškinimo pagal vidaus teisę“ (ten pat).

32 — Žr. generalinio advokato N. Jääskinen išvados byloje, kurioje priimtas minėtas Sprendimas *Komisija ir Ispanija prieš Government of Gibraltar ir Jungtinę Karalystę*, 42 punktą.

75. Pirmiausia iš Įgyvendinimo reglamento 37 taisyklės Teisingumo Teismas kildina šalies, kuri prašo pripažinti Bendrijos prekių ženklo registraciją negaliojančia dėl nacionalinės teisės normos saugomos ankstesnės teisės, pareigą pateikti VRDT duomenis, patvirtinančius šios normos turinį.

76. Antra, Teisingumo Teismas nustato kompetentingoms VRDT instancijoms pareigą „įvertinti pareiškėjo pateiktų minėtos nuostatos turinio įrodymų galią ir apimtį, kad nustatytų minėtos nuostatos turinį“³³.

77. Trečia, jis nusprendė, kad Bendrasis Teismas turi kompetenciją „vykdyti neribotą teisėtumo priežiūrą dėl VRDT atlikto pareiškėjo pateiktų nacionalinės teisės aktų, kurių teikiama apsauga jis remiasi, turinio įrodymų vertinimo“³⁴.

78. Ketvirta, Teisingumo Teismas apibrėžė savo paties kontrolės apimtį, suskirstęs ją į tris etapus, atitinkamai susijusius su pozityviosios teisės tekstu, turiniu ir apimtimi. „Nagrinėjamos nacionalinės teisės nuostatomis, su jomis susijusiai nacionalinių teismų praktikai arba teisinei literatūrai“³⁵ taikoma kontrolė dėl jų galimo iškreipimo, o šių elementų turiniui ir kiekvieno jo apimčiai, reikšmei, palyginti su kitais, taikoma kontrolė dėl galimos akivaizdžios klaidos.

79. Mano siūlomas šio sprendimo aiškinimas gana smarkiai skiriasi nuo siūlomojo VRDT. Priešingai, nei teigia pastaroji, t. y. kad iš šio sprendimo matyti, jog nacionalinė teisė yra fakto klausimas, nemanau, kad Teisingumo Teismas nusvėrė svarstyklės veikiau į fakto, nei į teisės pusę.

80. Pirmiausia reikia konstatuoti, kad Teisingumo Teismas neišreiškė nuomonės dėl „duomenų“, kuriuos turi pateikti prašymą pateikęs asmuo, kad įrodytų nacionalinės teisės turinį, pobūdžio. Jis ne tik jų nelaikė „faktiniais duomenimis“, bet ir įpareigojęs Bendrąjį Teismą „įvertinti pareiškėjo pateiktų įrodymų galią ir apimtį“ pavartojo naują sąvoką, kuri skiriasi nuo paprastai vartojamos aprašant faktinių duomenų kontrolę, siekdamas patikslinti kontrolės, kurią dėl pateiktų duomenų turi atlikti kompetentingos VRDT instancijos, apimtį.

81. Galiausiai „neribotą teisėtumo priežiūrą“, kurią turi atlikti Bendrasis Teismas, Teisingumo Teismas pagrindė Reglamento Nr. 40/94 63 straipsnio 2 dalimi (dabar – Reglamento Nr. 207/2009 65 straipsnio 2 dalis), pagal kurią ieškinį dėl VRDT apeliacinių tarybų sprendimų galima pareikšti „dėl kompetencijos stokos, dėl esminio procedūrinio reikalavimo pažeidimo, dėl Sutarties, šio reglamento arba *bet kurio su jo taikymu susijusios teisės normos* pažeidimo ar piktnaudžiavimo įgaliojimais“³⁶. Teisingumo Teismas pateikė tiesioginę nuorodą į generalinės advokatės J. Kokott išvadą, kuri laikėsi nuomonės, kad formuluotė „su [Reglamento Nr. 207/2009] taikymu susijusios teisės normos“ pakankamai plati, kad apimtų ne tik Sąjungos, bet ir nacionalinę teisę, kuri turi būti taikoma šio reglamento taikymo srityje³⁷.

82. Teisingumo Teismas galėjo pateisinti šią kontrolę remdamasis Bendrojo Teismo įgaliojimais bausti už vertinant faktus padarytas klaidas. Jis yra ne kartą nusprendęs, kad atlikdamas VRDT apeliacinių tarybų sprendimų teisėtumo kontrolę Bendrasis Teismas gali nustatyti, ar šios apeliacinės tarybos teisiniu požiūriu teisingai kvalifikavo ginčo aplinkybes arba „ar minėtoms apeliacinėms taryboms pateiktų faktinių aplinkybių vertinimas nėra klaidingas“³⁸.

33 — 51 punktas.

34 — 52 punktas.

35 — 53 punktas.

36 — Išskirta mano.

37 — Žr. minėtos išvados 61–67 punktus.

38 — Žr. 2012 m. spalio 18 d. Sprendimo *Neuman ir kt. prieš José Manuel Baena* (C-101/11 P ir C-102/11 P) 39 punktas ir jame nurodyta teismų praktika.

83. Taigi, jeigu Teisingumo Teismas laikytų nacionalinę teisę paprastu faktu, jis logiškai turėtų pateisinti Bendrojo Teismo atliekamą kontrolę jo įgaliojimu bausti už vertinant faktus padarytas klaidas.

84. Galiausiai galima pažymėti, kad Teisingumo Teismas išplėtė savo kontrolę, atliekamą nagrinėjant apeliacinį skundą, už Bendrajam Teismui pateiktų duomenų iškraipymo ribų ir pripažino akivaizdžių vertinimo klaidų kontrolę³⁹. Nors nėra lengva nustatyti, kokios yra teismo atliekamo teisėtumo vertinimo vykdant tokią kontrolę ribos, vis dėlto galima laikytis nuomonės, kad iškraipymo ir akivaizdžios vertinimo klaidos kontrolė skirsis greičiausiai ne tik intensyvumu, bet ir savo dalyku, nes iškraipymo kontrolė skirta pačiam nacionalinės teisės turiniui, o akivaizdžios vertinimo klaidos kontrolė galės būti atliekama dėl šios teisės aiškinimo ir vertinimo.

85. Galiausiai pabrėžtina, kad iš taikytinų teisės aktų teksto ir esmės bei iš to, kaip juos išaiškino Teisingumo Teismas, išplaukia dvi pagrindinės gairės, iš kurių viena susijusi su nacionalinės teisės statusu, o kita – su Sąjungos teismo vaidmeniu.

86. Pirmiausia, nacionalinė teisė, nors ją turi nurodyti ir įrodyti pripažinti registraciją negaliojančia prašantis asmuo, negali būti laikoma paprastu fakto klausimu. Reglamente Nr. 207/2009 esanti nuoroda į nacionalinę teisę šiai teisei suteikia tam tikrą teisinį pobūdį; ši teisė tam tikru būdu patenka į Sąjungos teisėtumo sąvokos apimtį, kai jai taikoma visiška Bendrojo Teismo teisėtumo kontrolė.

87. Antra, kompetentingų VRDT instancijų ir Sąjungos teismų, susidūrusių su nacionalinės teisės taikymu, vaidmuo nėra reglamentuojamas neutralumo principo, dėl kurio jiems tektų tik pasyvus vaidmuo ir būtų draudžiama patikrinti nurodomos teisės turinį.

88. Atsižvelgiant į šias dvi gaires reikia įvertinti, ar Bendrasis Teismas turi *ex officio* tikrinti taikytiną nacionalinę teisę.

iv) Taikytinos nacionalinės teisės tikrinimas *ex officio*

89. Manau, kad Bendrajam Teismui tenkančios visiškos teisėtumo kontrolės vykdymas suponuoja, kad jis turi rasti tokį ginčo sprendimą, kuris atitiktų pozityviąją nacionalinę teisę, ir tam tikslui galėti prireikus *ex officio* išsiaiškinti nacionalinės teisės taisyklių, kuriomis šalys remiasi norėdamos pagrįsti savo reikalavimus, tekstą, taikymo sąlygas ir reikšmę.

90. Tokią išvadą pagrindžia trys argumentai.

91. Pirmasis argumentas susijęs su Reglamento Nr. 207/2009 veiksmingumu. Man atrodo, kad šiuo reglamentu nustatytam tikslui apsaugoti Bendrijos prekių ženklą kiltų pavojus, jeigu tam tikro prekių ženklo registracija galėtų būti pripažinta negaliojančia remiantis nacionalinės teisės saugoma ankstesne teise, kompetentingoms VRDT instancijoms ir Bendrajam Teismui neturint galimybės nustatyti, kaip pagal nacionalinę pozityviąją teisę turi būti išspręstas jų nagrinėjamas klausimas. Neginčijama, kad neteisingas šios teisės vertinimas galėtų lemti neteisingą ankstesnės teisės buvimo pripažinimą ir prašymo pripažinti registraciją negaliojančia patenkinimą.

39 — Žr. L. Coutron „De l'irruption du droit national dans le cadre du pourvoi“, *Revue trimestrielle de droit européen*, 2012 m., p. 170, kuris pastebi, kad „kartotinis akivaizdžios klaidos kontrolės paminėjimas veikia skatina apeliacijos stadijoje <...> suvokti [nacionalinę teisę] kaip teisės klausimą“.

92. Antrasis argumentas susijęs su veiksmingos teisminės gynybos principo reikalavimais. Man atrodo, kad įgaliojimas *ex officio* patikrinti, ar tenkinamos nurodytos nacionalinės teisės normos taikymo sąlygos, taip pat kyla iš reikalavimo, kad kiekvienas kompetentingų VRDT instancijų sprendimas, dėl kuriuo Bendrijos prekių ženklo savininkas praranda savo teisę, galėtų būti pateiktas teisminei kontrolei, skirtai veiksmingai šios teisės apsaugai užtikrinti. Tačiau teisminė kontrolė prarastų savo esmę, jeigu Sąjungos teismas turėtų apsiriboti prašymą pateikusio asmens pateiktais dokumentais ir kiltų rizika, kad taikytinos teisės normos bus neteisingai pritaikytos arba išaiškintos.

93. Trečiasis argumentas susijęs su vaidmeniu, kurį kompetentingos VRDT instancijos atlieka nagrinėdamos ginčus dėl Bendrijos prekių ženklo. Jos toli gražu neapsiriboja vien administraciniu vaidmeniu ir atlieka kvaziteisminę funkciją, kuri atitinka nacionalinių teismų funkciją, kai jie nagrinėja priešpriešinių ieškinį vykstant procesui dėl teisių pažeidimo. Be to, Reglamento Nr. 207/2009 100 straipsnio 2 dalimi jų sprendimams suteiktas galutinių sprendimų statusas. Todėl neatrodytų logiška, kad nacionalinės teisės taikymo ir aiškinimo kontrolės apimtis smarkiai skirtusi, atsižvelgiant į tai, ar prašymas pripažinti registraciją negaliojančia pateiktas kaip pagrindinis reikalavimas VRDT, ar pareiškus priešpriešinį ieškinį nacionaliniame teisme.

94. Reikia pabrėžti, kad galimybė *ex officio* gauti informacijos apie reikšmingą nacionalinę teisę visiškai nėra skirta ištaisyti galimą prašymą pateikusio asmens pareigos pateikti įrodymų apie nacionalinės teisės turinį nevykdymą. Atvirkščiai, taip Sąjungos teismui siekiama suteikti galimybę patikrinti nurodytos ir kaip įrodymas pasitelktos nacionalinės teisės reikšmingumą. Draudimas atlikti išsamų patikrinimą galiausiai reikštų, kad kompetentingos VRDT instancijos paverčiamos paprastomis prašymą pateikusio asmens nurodytos nacionalinės teisės registravimo tarnybomis.

95. Todėl manau, kad Bendrasis Teismas, *ex officio* gavęs informacijos apie reikšmingą Italijos teisę, teisingai patikrino, ar Apeliacinė taryba laikėsi teisingo šios teisės aiškinimo.

96. Tačiau, mano nuomone, šios patikrinimo pareigos pagrindimas neparemtas gerai žinomo fakto sąvoka.

97. Viena vertus, nacionalinė teisė negali būti laikoma fakto klausimu.

98. Kita vertus, gerai žinomo fakto sąvokos taikymas nacionalinei teisei lemia didelį teisinį nesaugumą ir diskutuotinus rezultatus. Šiuo klausimu labai abejoju, kad sudėtingi principai, reglamentuojantys dokumentų, patvirtintų dėl jų susitarusių šalių parašais, tikrumo įrodymą Italijos teisėje yra taikomi visiems ir iš tiesų galėtų būti laikomi „gerai žinomais faktais“.

99. Kaip nurodžiau, patikrinimo *ex officio* pareigą grindžiu būtinybe išsaugoti Reglamento Nr. 207/2009 veiksmingumą ir veiksmingos teisminės gynybos reikalavimais.

100. Taip pat reikia patikslinti, kad ši pareiga turi būti ribojama. Kaip yra nusprendęs Bendrasis Teismas⁴⁰, ji taikoma tik tuo atveju, kai VRDT jau turi su nacionaline teise susijusios informacijos. Be to, ji leidžia ne pakeisti ginčo dalyką įtraukiant naujas faktines aplinkybes, o tik patikrinti nurodytų nacionalinės teisės normų tekstą, taikymo sąlygas ir apimtį.

101. Remiantis šiuo patikslinimu galima bent iš dalies atsakyti į VRDT pateiktą praktinio pobūdžio prieštaravimą, susijusį su tuo, kad praktiškai neįmanoma išsiaiškinti taikytinos teisės. Šiuo atveju nekalbama apie tai, kad, kiek tai susiję su įrodymų pateikimu, kompetentingos VRDT instancijos turėtų pakeisti šalis. Šių instancijų pareiga surinkti informaciją yra labiau ribota, nes skirta tik patikrinti prašymą pateikusio asmens pateiktą informaciją dėl nacionalinės teisės turinio ir ja suteikiamos apsaugos.

40 — Minėto Sprendimo *El Corte Inglés prieš VRDT – Chez Gerard (CLUB GOURMET)* 41 punktą.

102. Be to, visiškai nebandant paneigti sunkumų, su kuriais gali susidurti VRDT, kai aiškinasi nacionalinės teisės turinį, man atrodo, kad informacijos priemonių raida sudaro šiai Sąjungos tarnybai, kuri, priminsiu, gali atlikti tyrimą, galimybę patikrinti, ar tai, ką dėl nacionalinės teisės suteikiamos apsaugos nurodė prašymą pateikęs asmuo, yra patikima.

103. Atsižvelgdamas į visus šiuos argumentus manau, kad pirmąjį VRDT pateiktą apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti.

B – Dėl antrojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su VRDT teisės būti išklausytai pažeidimu

1. Šalių argumentai

104. VRDT teigimu, remiantis bendruoju Sąjungos teisės principu, asmenims, kuriems skirti valdžios institucijų sprendimai, turintys didelį poveikį jų interesams, turi būti suteikta galimybė tinkamai išreikšti nuomonę⁴¹.

105. Ji teigia, kad nagrinėjamu atveju neturėjo galimybės veiksmingai išreikšti savo nuomonės dėl 2007 m. birželio 14 d. sprendimo, kuriuo šalys nesirėmė per administracinę procedūrą, todėl šio sprendimo neapima ginčo Apeliacinėje taryboje dalykas. Jeigu ji būtų turėjusi tokią galimybę, Bendrojo Teismo motyvai ir išvada būtų kitokie.

106. Tuo remdamasi VRDT daro išvadą, kad Bendrasis Teismas pažeidė jos teisę būti išklausytai.

107. NLC atsako, kad teisės klausimas, kuriam buvo reikšminga *Corte suprema di cassazione* praktika, iškeltas prieš teismo posėdį, nes, remdamasis savo Procedūros reglamento 64 straipsniu, Bendrasis Teismas 2012 m. vasario 7 d. laišku paprašė VRDT atsakyti į klausimus dėl Italijos civilinio kodekso 2704 straipsnio reikšmės. Ji aiškina, kad dėl to VRDT turėjo galimybę būti išklausyta šiuo klausimu ir raštu, ir per teismo posėdį, ir kad negalima teigti, kad iš anksto nepranešus apie kiekvieną reikšmingą arba potencialiai reikšmingą teismų praktiką teismo sprendimas, kuriame į ją daroma nuoroda, pažeidžia teisę į gynybą.

108. NLC priduria, kad net jeigu būtų daroma prielaida, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nesuteikė VRDT galimybės išdėstyti savo pastabas dėl teismo praktikos, ši klaida bet kuriuo atveju neturėtų jokio poveikio sprendimo rezultatui.

2. Mano vertinimas

109. Nors, kaip minėjau, laikydamasis tam tikrų ribų Bendrasis Teismas turi *ex officio* išsiaiškinti nacionalinės teisės turinį, man atrodo, kad šiuo atveju labai svarbu dar kartą pabrėžti reikšmę, kurią Teisingumo Teismas visuomet teikė rungimosi principui, sudarančiam pagrindinę kiekvieno teisingo bylos nagrinėjimo sąlygą.

110. Teisė į teisingą bylos nagrinėjimą yra pagrindinis Sąjungos teisės principas, įtvirtintas Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 47 straipsnyje ir Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos⁴² 6 straipsnyje, kuriuose įtvirtinta viena kitai prilygstanti apsauga⁴³.

41 — VRDT daro nuorodą į 2002 m. vasario 27 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Eurocool Logistik prieš VRDT (EUROCOOL)* (T-34/00, Rink. p. II-683) 21 punktą ir 2005 m. rugsėjo 15 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Citicorp prieš VRDT (LIVE RICHLIY)* (T-320/03, Rink. p. II-3411) 22 punktą.

42 — 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašyta konvencija.

43 — 2013 m. liepos 11 d. Sprendimo *Ziegler prieš Komisiją* (C-439/11 P) 126 punktą ir jame nurodyta teismų praktika.

111. Siekdami įvykdyti šios teisės reikalavimus, Sąjungos teismai turi prižiūrėti, kad juose būtų laikomasi rungimosi principo, ir patys laikytis⁴⁴ šio principo, kuris taikomas bet kuriai procedūrai, kai Sąjungos institucija gali priimti sprendimą, kuris ypač paveiktų asmens interesus⁴⁵.

112. Rungimosi principas kiekvienai proceso šaliai ne tik suteikia teisę susipažinti su teismui kitos šalies pateiktais dokumentais ir pastabomis ir dėl jų pareikšti savo poziciją. Jis taip pat apima teisę susipažinti su teismo savo iniciatyva iškeltais pagrindais, kuriais remdamasis šis ketina priimti sprendimą, ir dėl jų pareikšti nuomonę⁴⁶.

113. Teismų praktikoje aiškiai pripažintas šios teisės taikymas ne tik kai teismas grindžia savo sprendimą aplinkybėmis ir dokumentais, su kuriais šalys negalėjo susipažinti⁴⁷, bet ir kai jis grindžia sprendimą savo paties iniciatyva iškeltais teisiniais pagrindais⁴⁸.

114. Teisė būti išklausytam apima visus klausimus, nuo kurių priklauso proceso baigtis⁴⁹ ir kurie sudaro sprendimo priėmimo pagrindą, nesvarbu, ar tai būtų faktiniai, ar teisiniai klausimai, ir į jos taikymo sritį nepatenka tik galutinė administracinės valdžios institucijos pozicija, kurios ši institucija ketina laikytis, arba pats teismo sprendimo priėmimo veiksmas.

115. Todėl reikia patikrinti, ar nagrinėjamu atveju vykstant procesui šalys turėjo galimybę pateikti savo pastabas dėl Bendrojo Teismo *ex officio* iškeltų klausimų.

116. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad, kaip matyti iš 2012 m. vasario 7 d. Bendrojo Teismo išsiųstų laiškų ir prie jų pridėtų klausimų, nors šalys galėjo išreikšti savo nuomonę dėl Italijos civilinio kodekso 2704 straipsnio, vis dėlto joms nebuvo suteikta galimybė pateikti savo pastabas dėl 2007 m. birželio 14 d. sprendimo.

117. Iš skundžiamo sprendimo 32, 35, 36, 39 ir 40 punktų aiškiai matyti, kad 2007 m. birželio 14 d. sprendimo turinys turėjo lemiamos įtakos Bendrojo Teismo motyvams ir kad išvada būtų kitokia, jeigu į jį nebūtų atsižvelgta. Būtent dėl to, kad Bendrasis Teismas konstatavo, jog Apeliacinė taryba neatsižvelgė į šią teismo praktiką, pagal kurią pašto antspaude nurodytos datos tikrumą paneigiantis įrodymas gali būti pateiktas nesant būtinybės pradėti procedūros dėl dokumento pripažinimo suklastotu, jis nusprendė, kad Apeliacinė taryba turėjo skirti daugiau dėmesio NLC nurodytiems netikslumams ir kad dėl to ginčijamas sprendimas turi būti panaikintas.

118. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad Bendrasis Teismas pažeidė rungimosi principą, kylantį iš reikalavimų, susijusių su teise į teisingą bylos nagrinėjimą.

119. Todėl manau, kad antrąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia pripažinti pagrįstu.

120. Mano nuomone, tokiomis aplinkybėmis nereikia nagrinėti trečiojo apeliacinio skundo pagrindo, susijusio su akivaizdžiu nenuoseklumu ir faktų iškraipymu.

44 — 2009 m. gruodžio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Airiją ir kt.* (C-89/08 P, Rink. p. I-11245) 51 ir 54 punktai bei 2009 m. gruodžio 17 d. Sprendimo dėl peržiūros *M prieš EMEA*(C-197/09 RX-II, Rink. p. I-12033) 42 punktas.

45 — Minėto Sprendimo *Komisija prieš Airiją ir kt.* 50 punktas ir minėto Sprendimo dėl peržiūros *M prieš EMEA* 41 punktas.

46 — Minėto Sprendimo *Komisija prieš Airiją ir kt.* 52 ir 55 punktai ir juose nurodyta teismo praktika.

47 — Ten pat, 52 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

48 — Ten pat, 55 punktas. Taip pat žr. minėto Sprendimo dėl peržiūros *M prieš EMEA* 41 punktą bei 2013 m. vasario 21 d. Sprendimo *Banif Plus Bank* (C-472/11) 30 punktą. Byla, kurioje priimtas pastarasis sprendimas, buvo susijusi su nacionalinio teismo *ex officio* nurodyta nesąžininga sąlyga. Vis dėlto man atrodo, kad bendraisiais teisės į teisingą bylos nagrinėjimą reikalavimais grindžiama išvada gali būti taikoma Sąjungos teismui, kuris ketina išspręsti ginčą remdamasis *ex officio* iškeltu pagrindu.

49 — Minėto Sprendimo *Komisija prieš Airiją ir kt.* 56 punktas ir minėto Sprendimo dėl peržiūros *M prieš EMEA* 41 punktas.

V – Dėl bylos grąžinimo nagrinėti Bendrajam Teismui

121. Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta, kad jei apeliacinis skundas yra pagrįstas, Teisingumo Teismas panaikina Bendrojo Teismo sprendimą. Jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui.

122. Nagrinėjamu atveju manau, kad šioje bylos stadijoje negalima priimti galutinio sprendimo, nes šalims turi būti suteikta galimybė laikantis rungimosi principo išreikšti savo nuomonę dėl nacionalinės teisės klausimų, kuriuos *ex officio* iškėlė Bendrasis Teismas.

123. Remdamasis šiais samprotavimais siūlau grąžinti šią bylą nagrinėti Bendrajam Teismui, kad šis priimtų sprendimą dėl esmės.

VI – Išvada

124. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui priimti tokį sprendimą:

1. Panaikinti 2012 m. rugsėjo 13 d. Bendrojo Teismo sprendimą *National Lottery Commission prieš VRDT – Mediatek Italia ir De Gregorio (Rankos atvaizdas)* (T-404/10).
2. Grąžinti bylą Europos Sąjungos Bendrajam Teismui, kad jis priimtų sprendimą dėl ieškinio pagrįstumo.
3. Atidėti klausimo dėl bylinėjimosi išlaidų nagrinėjimą.